

МІНІСТЕРСТВО
ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ
КРИМІНАЛІСТИЧНОГО
ТА ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Матеріали
науково-практичної інтернет-конференції

(31 травня 2022 року)

**ОДЕСА
2022**

УДК 343.98:343.95
A43

*Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей, які суттєво
перевищували пропоновані обсяги*

Актуальні аспекти криміналістичного та психологічного
A43 забезпечення правоохоронної діяльності в умовах воєнного
стану, м. Одеса, 31 травня 2022 р. Одеса: ОДУВС, 2022. 250 с.
УДК 343.98:343.95

*Проценко О. О.,
доцент кафедри криміналістики та психології
Одеського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук*

*Уткіна К. С.,
курсант Одеського державного
університету внутрішніх справ*

ПРОБЛЕМАТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Актуальним на теперішній час виступає питання психологічної роботи з попередження професійної деформації у працівників Національної поліції України в контексті компетентнісного підходу. Зазначено, що професійна деформація, являє собою значущі зміни індивідуально-особистісних якостей фахівця, у ході виконання ним професійної діяльності. Обумовленість специфіки діяльності працівників Національної поліції, що викликають професійну деформацію можуть бути віднесені наступні причин, а саме: наявність владних повноважень стосовно громадян; професійна корпоративність; підвищена відповідальність за результати своєї діяльності; психічні та фізичні перевантаження; екстремальність діяльності; необхідність у процесі виконання службових завдань вступати в контакт із правопорушниками.

Феномен процесу сприятливої професійної адаптації людини до життя в екстремальних умовах є однією з найважливіших міждисциплінарних проблем і, незважаючи на велику кількість досліджень в цій сфері, її вивчення залишається актуальним, вимагає детального аналізу, як в теоретичному, так і в практичному плані [1]. З точки зору Е.Ф. Зесера, професійна деформація – це поступово накопичені зміни в існуючій структурі діяльності та особистості, які мають негативний вплив на продуктивність праці та взаємодію з іншими учасниками трудового процесу, а також на розвиток самої особистості [2].

Вирішення проблематики, що стосується деформації, яка безпосередньо розглядається різними авторами, має різноманітні підходи. Їх можна розділити на дві групи:

- перший підхід полягає в тому, щоб виявляти яскраво виражені випадки негативного напруження і працювати з цим контингентом;

- другий – це формування сприятливих соціально-психологічних умов, які сприяють попередженню розвитку негативних процесів.

Однак важко зробити висновки щодо реакцій, які передували несприятливому розвитку особистості, звідси і складність пошуку рішень для запобігання самої деформації, як явища. Можна констатувати, що прояви деформації є наслідком проблем, що виникають у процесі адаптації.

Спостереження, проведені в службових групах, показали, що особисті проблеми, з якими стикалися більшість працівників Національної поліції України, які мають деструктивний вплив на результати своєї професійної діяльності, у тому числі ті, що виражаються у порушеннях дисципліни, готовності залишити поліцію через посилення психічної та фізичної втоми, зменшеного інтересу до служби, зменшення прагнення до творчого вирішення завдань, орієнтації «дослужити за будь-яку ціну та звільнитись на пенсію», готовності до досягнення цієї мети шляхом порушення моральних цінностей. Результатом цього є відсутність готовності персоналу до позитивного самозвадження професійної діяльності та самоідентифікації в професії, розробленій негативним професійним процесом деформації [3].

При проведенні заходів з відбору кандидатів на службу в поліцію підрозділ психологічного забезпечення бере до уваги передумови для формування професійної деформації та різкого зниження професійної мотивації. Так, наприклад, за поняттям « служба в правоохоронних органах», кандидат може помилково розуміти, перш за все, вибір соціально значущої професії з високим рівнем соціального та матеріального забезпечення. Роль професійної мотивації в роботі, перш за все, розглядається з урахуванням вимог, що пред'являються до державних службовців, їх ступінь надійності та відповідальності. Також важливим є низький ризик розвитку професійної деформації на тлі соціально-творчої активності особистості [4]. Зрозуміло, що модель організації і здійснення заходів, спрямованих на запобігання професійної деформації працівників правоохоронних органів у контексті компетентнісного підходу є ефективною, інноваційною і має необхідну гнучкість, дозволяє психологам бути об'єктивними по відношенню до різних позицій. Цей психопрофілактичний напрям є результатом інтеграції психологічних втручань для відбору кадрів відповідно до мінливого соціального середовища, забезпечення формування резерву на вищі посади і здійснення превентивних заходів в зонах обслуговування.

З метою зниження значущості існуючих недоліків в організації діяльності, спрямованої на попередження професійної деформації працівників правоохоронних органів в контексті компетентнісного підходу, починаючи з 2017 р., для вивчення проводяться експериментальні скринінгові заходи особистісних особливостей, що обмежують професійно – психологічну придатність до служби в поліції. Мета скринінгу полягає в тому, щоб «відсіяти» кандидатів, які демонструють особистісні особливості, які істотно перешкоджають виконання професійних обов'язків в екстремальних умовах правоохоронних органів [5].

Отже, подолання сформованих особистісних проблем працівників поліції безпосередньо пов'язана з відсутністю необхідних професійно-спеціалізованих компетенцій і готовності до позитивного самосприйняття. Очевидно, що ефективно обрана модель для вибору претендентів на конкретні посади, працевлаштування, навчання, створення сильної, згуртованої команди є початковою ланкою, основою для попередження психологічної деформації. Тому основним завданням психологів є необхідність підвищити вимоги до якості до вибору кандидатів на службу, створити фільтри та бар'єри, які б не дозволяли набирати осіб зі зниженим імунітетом до змін, що негативно трансформують особистість під впливом несприятливих факторів професійної діяльності та середовища. Розробка заходів, спрямованих на створення умов для розвитку компетентності кожного окремого працівника відповідно до профілю, необхідні для організації основи для запобігання професійної деформації в межах рамок морально-психологічного забезпечення для оперативної діяльності, визначення ефективних шляхів роботи з персоналом, що відповідають вимогам часу [6].

З метою удосконалення заходів з профілактики професійної деформації, необхідно далі проводити дослідження для визначення переліку необхідних характеристик особистості кандидата на службу, що обмежують ефективне виконання професійної діяльності в підрозділах Національної поліції України.

СПИСОК БІБЛЮГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Ксенофонов А.М., Беліков І.І., Новікова І.А. Психологічна адаптація працівників поліції в стресових умовах службової діяльності. *Психопедагогіка в правоохоронній діяльності*. 2017. С. 54-57.
3. Александров Ю.В. Проблеми професіоналізації та професійної деформації співробітників поліції / Ю.В. Александров / *Право і безпека* № 4 (46). 2019. Вип. 4 (46). С. 323–328.

4. Юридична психологія: особистісно-діяльнісний підхід. К.: Слово, 2020. С. 405.
5. Гончарова Н.А., Калашник А.А. Обмеження особистісних рис, як об'єкт психологічного аналізу. *Вісник Празького університету Міністерства внутрішніх справ*. 2017. № 1 (73). С. 206-209.
6. Кісіль З. Р. Юридико-психологічні засади запобігання професійній деформації працівників правоохоронних органів: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. С. 848.

Мірошніченко В. І. ПРИНЦИПИ ВИЗНАЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПРИДАТНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	179
Паливода О. О. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОТИСТОЯННЯ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ	181
Пасько О. М. ДОСЛІДЖЕННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧОГО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	184
Проценко О. О., Уткіна К. С. ПРОБЛЕМАТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДЕФОРМАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ	188
Прудка Л. М. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	191
Пряхіна Н. О., Жидецький Ю. Ц. МЕТАФОРИЧНІ АСОЦІАТИВНІ КАРТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАБІЛІЗАЦІЇ НЕГАТИВНОГО ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ	195
Решітко А. В. ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ, ЯКА ВЧИНЯЄ ТЕРОРИСТИЧНИЙ АКТ	197
Спаська Н. М. ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	199
Теренчик Е. Ю. ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ СЛІДЧИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	202
Цалко В. П. ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВОПОРУШНИКА, ЩО ВЧИНЯЄ ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО	205
Цільмак О. М. АЛГОРИТМ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕТОДУ РЕНЕ ДЕКАРТА «КВАДРАТ» У ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ	207
Чаплянко А. Є. ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВОПОРУШНИКА, ЩО ВЧИНЯЄ ШАХРАЙСТВО.....	210